

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Milana Lipovského a sudcov JUDr. Igora Burgera a JUDr. Martina Piovartsyho na verejnom zasadnutí v Bratislave 1. júna 2011 v trestnej veci obžalovaného **N. Z. a spol. pre trestný čin podvodu spolupáchateľstvom** podľa § 9 ods. 2, § 250 ods. 1, ods. 5 zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. zák.) a iné, o odvolaniach obžalovaných N. Z. a M. K. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 13. mája 2010, sp. zn. 2T 6/2004, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. d/, ods. 2 zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. por.) napadnutý rozsudok krajského súdu **sa z r u š u j e** vo výrokoch o trestoch uložených obžalovaným N. Z. a M. K. a o spôsobe ich výkonu.

Na základe § 259 ods. 3 Tr. por., podľa § 250 ods. 5 Tr. zák., s použitím § 40 ods. 1 a § 35 ods. 5 Tr. zák. **sa** obžalovaní N. Z. a M. K. **o d s u d z u j ú** každý na úhrnný trest odňatia slobody na 2 (dva) roky.

Podľa § 58 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. výkon trestu obžalovaným N. Z. a M. K. **sa podmiennečne odkladá.**

Podľa § 59 ods. 1 Tr. zák. obžalovaným N. Z. a M. K. **sa u r č u j e** každému skúšobná doba na tri roky.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre ako súdu prvého stupňa z 13. mája 2010, sp. zn. 2T 6/2004, obžalovaní N. Z. a M. K. boli uznaní za vinných zo spáchania

trestného činu podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. a

trestného činu neoprávneného podnikania spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 118 ods. 1, ods. 3 Tr. zák.

v podstate na tom skutkovom základe, že

v marci – apríli 1997 v Š. a v C. sa dohodli, že budú vykonávať sprostredkovanie predaja dlhopisov F. (F.), N. Z. potom požiadal O. o vydanie živnostenského oprávnenia, ktoré mu bolo 1. júna 1997 vydané pre oblasť kúpy tovaru a jeho predaja (maloobchod v rozsahu voľných živností, kúpy tovaru a jeho predaja inému živnostníkovi, veľkoobchod v rozsahu voľných živností a maloobchod v mimoriadnej predajni), pričom firma vystupovala pod obchodným menom I. - N. Z., so sídlom v C. (I.);

N. Z. na jeho žiadosť D. vydal 16. apríla 1997 osvedčenie o pridelení daňového identifikačného čísla a v štúrovskej pobočke akciovej spoločnosti V. (V.) si otvoril podnikateľský účet;

I. nemala teda oprávnenie na sprostredkovanie predaja dlhopisov F., ale N. Z. a M. K. túto činnosť začali vykonávať;

N. Z. v danej oblasti nemal skúsenosti, a preto požiadal o pomoc M. K., ktorý predtým v tejto sfére pracoval, a tento vyhotovil pretlač zmluvy o spolupráci (poskytnutí služieb) a mandátnej zmluvy o obstaraní predaja cenného papiera;

N. Z. sám v apríli – máji 1997 začal vo viacerých obciach na južnom Slovensku s touto činnosťou, kde uzavrel 136 zmlúv s rôznymi občanmi o obstaraní predaja dlhopisov F., pričom od každého zmluvného partnera prevzal buď v hotovosti alebo na jeho podnikateľský účet províziu 1 000 Sk;

keďže rôzni občania mali záujem dlhopisy F. predať najmä pre ponuku firmy I. za každý dlhopis vyplatiť do mesiaca 8 160 Sk, táto vytvorila na území Slovenska sprostredkovateľskú sieť tvorenú z rôznych zmluvne zaviazaných osôb, pre ktoré M. K., N. Z. a L. K. organizovali školenia o postupe pri sprostredkovaní predaja dlhopisov F.;

tieto osoby na rôznych miestach v Slovenskej republike začali vykupovať dlhopisy F. od občanov a písomné podklady predkladali do sídla I. (teraz už v Š.), pričom provízia od občanov 1 000 Sk za každé sprostredkovanie predaja dlhopisov bola disponovaná na spomínaný účet vo V.;

N. Z. a M. K. týmto spôsobom osobne alebo prostredníctvom siete spolupracovníkov na území Slovenskej republiky od 29. apríla 1997 do konca októbra 1997 uzavreli 13 819 zmlúv o spolupráci a poskytnutí služieb a mandátnych zmlúv o obstaraní predaja cenných papierov, pričom z provízií od zmluvných partnerov (po 1 000 Sk) získali majetkový prospech 13 819 000 Sk, ale záväzky o obstaraní predaja dlhopisov F. vyplývajúce zo zmlúv nedodrжали, nikomu dosiaľ prisľúbenú čiastku 8 160 Sk za dlhopis neuhradili a ani sprostredkovanie predaja dlhopisu neobstarali.

Krajský súd podľa § 250 ods. 5 Tr. zák., s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák., uložil obžalovaným N. Z. a M. K. každému úhrnný trest odňatia slobody na päť rokov, na výkon ktorých týchto podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradil do prvej nápravno-výchovnej skupiny.

Proti rozsudku krajského súdu obžalovaní N. Z. a M. K. podali odvolania, ktorými sa domáhali zrušenia napadnutého rozsudku a v konečnom dôsledku oslobodenia spod obžaloby.

Obžalovaný N. Z. prezentoval svoj názor, že nekonal v úmysle poškodených podviesť a že inkriminovaný následok nastal len v dôsledku zásahu polície do ich činnosti; v prípade

absencie takého zásahu by podľa jeho vyhlásenia bol transakcie dokončil a došlo by k vyplateniu poškodených.

Obžalovaný M. K. uvádzal, že poskytoval N. Z. len pomoc v rovine občianskoprávnej, bližšie do činnosti firmy nezasahoval; pritom poukázal najmä na výraznejší podiel L. K. na predmetnej činnosti.

Obidvaja obžalovaní alternatívne navrhli v prípade uznania ich viny uloženie nižšieho trestu odňatia slobody a povolenie jeho podmieneného odkladu s poukazom na časový odstup od inkriminovaného konania a doterajšiu dĺžku procesu.

Generálny prokurátor navrhol odvolania obžalovaných ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd postupujúci v intenciách § 564 ods. 4 teraz účinného Trestného poriadku (zák. č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov) ako súd odvolací nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 253 ods. 1 alebo ods. 3 Tr. por., a preto v zmysle § 254 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj správnosť jemu predchádzajúceho konania, prihliadajúc pritom aj na (možné) chyby odvolaniami nevytýkané, pričom zistil, že pri rozhodovaní o treste pre obžalovaných boli porušené ustanovenia Trestného zákona.

Krajský súd vo veci už rozhodoval rozsudkom z 20. novembra 2007, sp. zn. 2T 6/2004, ktorým uznal obžalovaného N. Z. za vinného (okrem iného) zo spáchania trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Tr. zák.; obžalovaného M. K. spod obžaloby oslobodil.

Toto prvé rozhodnutie krajského súdu bolo zrušené (na základe odvolania aj prokurátora) uznesením Najvyššieho súdu zo 17. decembra 2008, sp. zn. 3 To 6/2008. Najvyšší súd vo svojom uznesení zaujal vo veci právne stanovisko, ktoré jasne deklaroval, pričom tiež nariadil doplnenie dokazovania.

Krajský súd v intenciách spomínaného rozhodnutia Najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho vykonal potrebné procesné úkony a rešpektujúc právny názor odvolacieho súdu rozhodol tak, ako je už uvedené, a to rozsudkom z 13. mája 2010.

Najvyšší súd v terajšom konaní o odvolaniach dospel k záveru, že súd prvého stupňa postupoval v otázke zistenia skutkového stavu a jeho právneho posúdenia v intenciách spomínaného rozhodnutia. V súlade s ustanovením § 125 Tr. por. v odôvodnení svojho rozsudku krajský súd vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané a o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, resp. akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, a to aj v prípade ich rozpornosti. Z odôvodnenia pritom je zrejmé, ako sa súd prvého stupňa vyrovnal s obhajobou obžalovaných a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny, ako aj trestu.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd v otázke skutkového stavu a jeho právneho posúdenia v plnom rozsahu poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktoré si osvojuje. Najvyšší súd rovnako poukazuje na už zaujaté právne stanovisko vyjadrené v jeho uznesení zo 17. decembra 2008, sp. zn. 3 To 6/2008, keďže nezistil dôvod na zmenu tohto výsledku.

Je potrebné len podčiarknuť, že obaja obžalovaní vykonávali činnosť, na ktorú nemali príslušné úradné povolenie a ich činnosť vykazuje jednoznačne znaky trestného činu podvodu. Občanov, ktorí mali záujem na predaji dlhopisov F., uviedli do omylu jednak tým, že vystupovali ako riadne koncesovaná firma a jednak príslubom vyplatenia sumy 8 160 Sk za každý dlhopis. Takéto prísluby dávali v situácii, keď žiadnym spôsobom nemali zabezpečené realizáciu dlhopisov cez obchodníka s cennými papiermi. Práve týmto príslubom získali od každého svojho zmluvného partnera tzv. manipulačný poplatok v sume 1 000 Sk, teda spolu 13 819 000 Sk.

Na druhej strane je potrebné vziať do úvahy tiež skutočnosť, že obžalovaní neoprávnene získali len túto sumu, lebo predmetné dlhopisy zostali k dispozícii ich jednotlivých držiteľov, ktorí ich mohli neskôr realizovať na trhu. Žiadnemu z týchto zmluvných partnerov predaj dlhopisu obchodníkovi s cennými papiermi nerealizovali a príslub vyplatenia sumy 8 160 Sk za každý dlhopis zostal nesplnený.

Obžalovaný Z. začal túto činnosť v apríli 1997, pričom už vtedy svojim zmluvným partnerom sľúbil vyplatenie tejto sumy do mesiaca. Už v tomto bode je zrejmý úmysel uviesť poškodených občanov do omylu, lebo takéto zmluvné podmienky stanovil

za situácie, že nemal zabezpečené reálne odkúpenie dlhopisov príslušným obchodníkom; nereálnosť prísľubu a z toho vyplývajúci podvodný úmysel vyplýva aj z toho, že zmluvy boli uzatvárané až do konca októbra 1997, teda pol roka, ale ani za túto dobu nebola dodržaná podmienka - vyplatenie dlhopisu sumou 8 160 Sk.

K tejto činnosti významne prispel obžalovaný M. K., ktorý jednak poskytol obžalovanému Z. odbornú pomoc a jednak sám školeniami spolupracovníkov sa snažil činnosť I., čo najviac rozširovať. Je zreteľá hodné, že do vzoru mandátnej zmluvy o obstaraní predaja cenného papiera tento uviedol, že I. má oprávnenie obstarávať dlhopisy F., čo však táto nikdy nemala.

Vzhľadom na charakter povolenej obchodnej činnosti stanovenej tzv. živnostenským listom je zrejmé, že obžalovaní konali vedome v rozpore so spomínaným povolením, lebo vykonávali uvedenú činnosť bez oprávnenia.

Všetky tieto manipulácie však boli len v podstate zastieracím manévrom, ktorý mal uviesť do omylu zmluvného partnera, že obchod bude realizovaný riadne, aby na tomto základe I. mohla získať tzv. manipulačný poplatok 1 000 Sk od každého ich zákazníka.

Odvolaací súd preto na uvedenom základe zastáva jednoznačné stanovisko, že obžalovaní N. Z. a M. K. týmto konaním naplnili po objektívnej i subjektívnej stránke zákonné znaky skutkových podstát trestného činu podvodu a trestného činu neoprávneného podnikania spolupáchatelstvom. Vzhľadom na výšku ich neoprávneného majetkového prospechu (teda škody spôsobenej ich zmluvným partnerom) zodpovedá zákonu právne posúdenie konania obžalovaných ako uvedených trestných činov podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., resp. § 118 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. vo forme spolupáchatelstva v zmysle § 9 ods. 2 Tr. zák.

Odvolaací súd vzhľadom na vyjadrenia obžalovaných v odvolaní konštatuje, že nie je možné brať ako právne relevantné tvrdenie obžalovaného N. Z., že len zásah polície zabránil vyplateniu poškodených. Činnosť I. trvala pol roka a ani v jednom prípade nedošlo k splneniu zmluvných podmienok, a to aj z dôvodu, že táto firma nemala k dispozícii zodpovedajúceho obchodníka s cennými papiermi ako nevyhnutný ďalší článok celej transakcie.

K vyjadreniu obžalovaného M. K. o výraznejšom podiele iných osôb na celom ich postupe je potrebné konštatovať, že súdy sú viazané obžalovacou zásadou, teda že rozhodujú len o osobách, ktoré sú obžalobou prokurátora postavené pred súd; nie je možné žalobcu súdom nútiť k trestnému stíhaniu aj ďalších osôb.

Krajský súd obidvom obžalovaným uložil síce tresty na dolnej hranici trestnej sadzby ako tresty úhrnné, avšak týmito výrokmi došlo k porušeniu ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák. Mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej zákonom je potrebné posudzovať z aspektu okolnosti prípadu alebo pomerov páchatel'ov.

Tieto osobitné okolnosti prípadu je potrebné vidieť v skutočnosti, že obžalovaní jednak neodňali poškodeným neskoršiu možnosť manipulovať s dlhopismi F., ale najmä v tom, že od spáchania uvedených trestných činov uplynula už doba 14 rokov. Trestné stíhanie obžalovaných bolo vykonávané počas celej tejto dlhej doby, pričom nebol zistený ich negatívny vplyv za oneskorené rozhodnutia vo veci.

Podľa ustálenej judikatúry vychádzajúcej z rozhodnutí medzinárodného súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky neprimeraná dĺžka konania má zásadný vplyv na posudzovanie trestov pre páchatel'ov, keďže takou dĺžkou procesu sú potlačené základné a ústavné práva občana na včasné rozhodnutie vo veci.

Najvyšší súd zároveň konštatoval, že v rozhodovanej veci existujú aj osobitné pomery páchatel'ov, teda obidvoch obžalovaných, ktoré spočívajú v tom, že títo počas celej doby trestného stíhania nespáchali zistený trestný čin (N. Z.), resp. hľadí sa na nich akoby odsúdení neboli (M. K.). Z týchto okolností potom odvolaciemu súdu vyplynul záver, že v osobách obžalovaných nejde o páchatel'ov, ktorých aj po 14 rokoch od spáchania trestnej činnosti je potrebné sankcionovať trestom v rámci zákonnej trestnej sadzby, keďže táto sa javí ako neprimerane prísna.

Najvyšší súd na tomto základe podľa § 258 ods. 1 písm. d/, ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu vo výroku o trestoch uložených obidvom obžalovaným a o spôsobe ich výkonu, keďže ide o oddeliteľné výroky. Skutkový stav bol súdom prvého stupňa správne zistený a doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom, a preto tento v zmysle § 259 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol uložením úhrnného trestu obidvom

obžalovaným, a to pod zákonom stanovenú hranicu trestnej sadzby, aplikujúc ustanovenie § 40 ods. 1 Tr. zák. Obžalovaným N. Z. a M. K. odvolací súd uložil tresty odňatia slobody každému na dva roky, pričom ich výkon v súčasnosti nepovažuje za potrebný a vhodný. Z tohto dôvodu podľa § 58 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. bol obidvom týmto obžalovaným výkon trestu podmiennečne odložený so stanovením primeranej skúšobnej lehoty podľa § 59 ods. 1 Tr. zák.

Odvolací súd rezultuje, že práve vzhľadom na časový odstup od spáchania trestných činov, osobné pomery obidvoch obžalovaných je stupeň spoločenskej nebezpečnosti ich konania výrazne znížený, a preto aj uložené podmiennečné tresty splnia svoj zákonom predpokladaný účel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie jej prípustný.

V Bratislave 1. júna 2011

JUDr. Milan L i p o v s k ý , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová